

GAME

Landelijke Dag Basisvaardigheden

Spelregels

Opdracht 1

Wijs als groep een spelleider aan. De spelleider bewaakt het proces van het spel. De spelleider deelt de kaarten uit waarop de verschillende rollen staan, en leest de opdrachten hardop voor.

Ook schrijft hij/zij de oplossingen en aanpak op, op bijgevoegd invulformulier.

Spelleider leest voor:

Jullie hebben zojuist een aflevering bekeken van een gedramatiseerde serie over het opzetten van een digitaalhuis. Nog even de feiten op een rij: een bibliotheek in een middelgrote stad in Nederland is bezig met het opzetten van een 'digitaalhuis' om mensen met een (taal)achterstand basisvaardigheden lezen, schrijven en digitale vaardigheden aan te leren. Eén loket waarin alles samenkomt. De coördinator Basisvaardigheden is trekker van het project, dat drie maanden geleden ook daadwerkelijk gestart is. Zij heeft daarvoor verschillende gesprekken met interne en externe partners gevoerd. Er was over het algemeen wel *commitment*, maar de externe partners komen niet financieel niet (voldoende) over de brug en wie is er nu eigenlijk 'eigenaar' van het project? Ook is er wat gemorrel vanuit welzijn, gemeente en onderwijs over bij wie welke taken liggen. Toch is er al veel in gang gezet, onder het mom van 'eerst maar doen', dan gebeurt er tenminste wat, daarna kijken we verder. Daar staan we nu.

Opdracht 2

De naam op jouw badge correspondeert met een van de rollen/organisaties die betrokken zijn bij het digitaalhuis. Stel jezelf even kort voor in je rol aan de anderen. Naam en functie zijn voldoende!

Opdracht 3

Jullie zijn een werkgroep om het opgerichte digitaalhuis verder vorm te geven. Er is al veel gebeurd, zo is er een fysieke ruimte en een programma in hoofdlijnen, maar om echt duurzaam goed samen te werken, moeten er nog extra stappen worden gezet. Daarvoor zijn jullie nu bij elkaar.

Ten slotte

Jullie oplossingen/aanpak van de doekaarten schrijft de spelleider op het invulformulier.

Na afloop van het spel komen deze invulvellen op de wand te hangen in jullie zaal. Beoordeel vervolgens elkaars ideeën en plannen met de bijgeleverde stickers. Iedere speler krijgt vijf stickers.

Succes en veel spelplezier!

BIJLAGE 1

ROLLEN

Marja Blikveld, coördinator Basisvaardigheden bibliotheek Hart van Nederland

Het MT heeft jou een jaar geleden gevraagd om een digitaalhuis op te zetten binnen jullie bibliotheek in een middelgrote stad. Je bent als coördinator Basisvaardigheden de spin in het web. Je bent enthousiast en betrokken en je werkt je een slag in de rondte om dit voor elkaar te krijgen. Je bent met veel (externe) partners in gesprek, maar niet elke partner is even bereidwillig en ondersteunend. Toch zijn jullie wel gestart, nu een paar maanden geleden. Je bent de laatste tijd heel moe en gespannen.

DOEL: je wilt van zoveel mogelijk interne en externe partners commitment en financiële ondersteuning.

Els van Rijn, bibliotheekmedewerker Bibliotheek Hart van Nederland

Je bent een gedreven bibliotheekmedewerker, zit al jaren in het vak. Je vindt de veranderingen van de laatste jaren in de koers van de bibliotheek best lastig: jouw hart ligt bij de boeken. Waarom moet er nu zoveel andere activiteiten worden georganiseerd, daar ben je toch niet voor opgeleid? Met de recente komst van het nieuwe digitaalhuis komen er ook nieuwe doelgroepen naar de bibliotheek. Je ziet dat ze andere klanten weggagen, en dat het voor overlast zorgt in de bibliotheek. Daar heb je moeite mee. En waarom moet die folder ook in het Arabisch?

DOEL: je wilt erkenning voor je zorgen, helderheid over je taken, en hulp bij het uitvoeren van je nieuwe taken.

Jos Broerse, bestuurder bibliotheken Midden Nederland

Je bent initiatiefnemer van het digitaalhuis, je hebt in andere, grotere steden gezien hoe je hiermee nieuwe doelgroepen naar je bibliotheek kunt halen, en kunt zorgen voor actievere participatie in de samenleving (wat weer gunstig is voor de subsidies). Je hebt je meest bevoegen werknemer gevraagd het programma op te zetten en te coördineren. Helaas zijn er niet veel extra uren beschikbaar, maar het is nu eenmaal belangrijk dat het er komt. Voor iedereen.

DOEL: Je wilt zoveel mogelijk (nieuwe) doelgroepen naar je bibliotheek halen, die je bestaansrecht als bibliotheek verzekeren.

Suzanne van den Broek, gemeenteambtenaar

Je bent een jonge ambtenaar van een middelgrote gemeente. Jouw beleidsterrein is het sociaal domein. Je hebt onlangs de cursus 'Herkennen en Doorverwijzen' gevolgd. Dat leverde wel veel nieuwe inzichten op, maar wie de doelgroep nu precies is, vind je lastig in te schatten. De taalhuiscoördinator is een aantal maal langs geweest om over het digitaalhuis te praten, twee keer net op jouw vrije dag. Je hebt heel veel verschillende activiteiten op je to-do-lijstje...

DOEL: Je wilt ondersteuning bieden voor het digitaalhuis, maar je hebt ook veel andere taken.

Peter Ammerszoon, welzijnswerker Voor & Met Elkaar (VME)

Je bent een doorgewinterde welzijnswerker, je werkt al jaren met deze doelgroep. Jullie hebben zelf jaren geleden al een programma ontwikkeld voor laaggeletterden met als doel ze uiteindelijk beter te kunnen laten deelnemen in de maatschappij. Nu zijn deze taken – plus de bijbehorende subsidies – bij het digitaalhuis komen te liggen, tegen jullie zin. Je hebt nu een paar keer met de coördinator gesproken, je wilt wel meewerken, maar je vindt dat het initiatief bij de bibliotheek ligt.

DOEL: Je wilt vooral je eigen activiteiten blijven uitvoeren, bij jullie eigen organisatie.

Selin Yilmaz, beleidsmedewerker UWV

Je werkt al een aantal jaar als beleidsmedewerker bij het UWV. Jullie nemen al deel aan het leerwerkloket (UWV, onderwijs en gemeente) en zijn nu ook betrokken bij het nieuwe digitaalhuis. Wat voor jullie precies de meerwaarde is, is jou niet duidelijk. Ook vind je dat het eigenlijk niet tot jullie kerntaken behoort. Het initiatief ligt wat jou betreft dan ook bij de bibliotheek, die weet toch ook veel meer van de doelgroep? Bovendien: jij hebt slechts vijf minuten per casus, je kunt ook geen wereldwonderen van het UWV verwachten.

DOEL: Je wilt dat de bibliotheek verantwoordelijkheid neemt voor het project, jij hebt andere kerntaken die belangrijker zijn.

Marijke Zwaluw, taalvrijwilliger

Je bent al jaren een actieve vrijwilliger, op verschillende gebieden. De laatste jaren ben je Taalmaatje geweest, tot grote tevredenheid van jou én de laaggeletterden. Onlangs ben je voor het nieuw opgerichte digitaalhuis gevraagd (verplicht) een aanvullende cursus te doen. Daar heb je eerlijk gezegd niet zo'n zin in, je hebt toch een goede opleiding en jarenlange ervaring? Zo hoeft het voor jou niet meer, dan ga je wel op zoek naar ander vrijwilligerswerk.

DOEL: Je wilt erkenning voor wat je doet.

Overige rollen

John Bleekveld, burger/klant

Je bent een autochtone man van vijftig jaar. Je hebt alleen de lagere school afgerond, en je hebt een enorme taalachterstand. Je redt je net met behulp van je nieuwe partner, maar die brieven van instanties zijn niet te lezen. Ook heb je veel schulden. Je hebt onlangs naar aanleiding van een gesprek met de gemeente over je schulden een uitnodiging gekregen om deel te nemen aan een cursus bij het digitaalhuis. Oké, een computercursus wil je wel volgen, maar nu nog leren lezen en schrijven, daar heb je niet zo'n zin in. Wat moeten anderen daar niet van denken? Bovendien: zo'n bibliotheek met al die boeken en slimme mensen: wat moet je daar?

Freek Jansen, communicatie- en marketingmedewerker Bibliotheken Midden Nederland

Je bent een jonge, enthousiaste communicatiemedewerker, je hebt onlangs de opleiding Communicatie aan de universiteit afgerond. Je hebt meerdere bibliotheken onder je hoede. Je probeert je tijd zo goed mogelijk te verdelen, maar dat is niet gemakkelijk. Eén van de bibliotheken is een digitaalhuis aan het opzetten en ze hebben jou gevraagd om de communicatie daaromtrent te doen. Je hebt een sterke campagne voor ogen met korte filmpjes en mooie flyers. De doelgroep ken je redelijk, vooral vanuit de media. Je wordt wel eens moe van de vraag om 'meer inhoud': het gaat toch vooral om een pakkende campagne?

Emir Abdi, medewerker Leerwerkloket (UWV, ondernemers, onderwijs, gemeente)

Jullie zijn als Leerwerkloket voorstander van het digitaalhuis: alles om meer mensen aan werk te helpen. Jullie hebben het echter je handen vol aan de activiteiten die jullie met het Leerwerkloket ontwikkelen en uitvoeren. Het initiatief voor activiteiten en jullie bijdrage m.b.t. het digitaalhuis ligt wat jullie betreft dan ook bij de bibliotheek.

Kirsten Verpaalen, directeur Taalschool Startblok

Jullie vinden het digitaalhuis een goed initiatief en jullie haken dan ook graag aan. Jullie zijn echter geen liefdadigheidsinstelling en er moeten wel afspraken gemaakt worden over een minimum aantal deelnemers (wil het voor jullie rendabel zijn). Ook vind je dat de nadruk wel eens te veel op de basisvaardigheden in het algemeen ligt, het gaat jullie vooral om leren lezen en schrijven.

Ben van den Enden, SeniorenWeb

Jullie voeren in opdracht van de bibliotheek de Klik & Tik-cursussen uit bij het nieuwe digitaalhuis. Dat doen de vrijwilligers met veel plezier. Maar andere partners moeten wel begrijpen dat SeniorenWeb dat

alleen kan doen, als het ook de vrije hand krijgt in het ontwikkelen en uitvoeren van de cursus. De expertise ligt immers bij de senioren, niet bij zo'n dame van de bibliotheek of een welzijnswerker.

Tanja Vermeulen, wethouder PvdA

Je bent een jonge wethouder in een middelgrote gemeente. Participatie is een van de speerpunten van je beleid. Dat kun je natuurlijk op veel manieren bewerkstelligen, het digitaalhuis is daar een onderdeel van. Je ambtenaren zijn betrokken geweest bij de totstandkoming ervan, binnenkort staat er geloof je ergens een afspraak in je agenda om eens een kijkje te gaan nemen.

Raymond van der Stal, beleidsmedewerker subsidies Arbeidsregio

Om meer mensen aan het werk te helpen, subsidiëren jullie het digitaalhuis. Daarvoor hebben jullie duidelijke regels en kaders opgesteld, het is wel de bedoeling dat aan het eind van het jaar er een duidelijke verantwoording (met financiële onderbouwing) ligt hoe het digitaalhuis heeft bijgedragen aan de het vergroten van de werkgelegenheid in de regio.

BIJLAGE 2

DOE-KAARTEN, gekoppeld aan vijf condities voor goed samenwerken:

1. Doekaart 1: Ambitie

In iedere samenwerking is het de uitdaging een gezamenlijke ambitie te formuleren.

Een gezamenlijke ambitie beschrijft kansen, problemen en uitdagingen die de partners alleen niet kunnen oplossen. Het is de kunst een ambitie te vinden die inspireert en tegelijkertijd aansluit bij de doelen van iedere partner. Klinkt mooi, maar het gevaar is een ambitie vol juichbegrippen en algemeenheden. Over die fraaie woorden word je het namelijk wel eens, maar wat betekenen die als je ze omzet in doelen en actie? Belangrijke vragen over het formuleren van een gedeelde ambitie zijn: 'Waarom hebben we eigenlijk het digitaalhuis opgezet?' 'Bereiken we samen meer dan ieder voor zich?', 'Wat is voor ieder van de partners betekenisvol?' 'Hoe zorgen we dat we elkaar echt begrijpen?'

1. Wat is volgens de werkgroep de gezamenlijke ambitie? Formuleer deze in twee zinnen.
2. Welke metafoor kun je aan die gezamenlijke ambitie koppelen? Spelleider, geef een paar voorbeelden: 'Als de ambitie een vakantiebestemming is, welke vakantiebestemming zou het dan zijn en waarom?' 'Als de ambitie een auto is, wat voor soort auto zou dit dan zijn en waarom?'
3. Welke kenmerken horen bij deze metafoor? Schrijf de meest relevante woorden op, bijvoorbeeld: laagdrempelig, diversiteit of innovatief.

10 minuten

2. Doekaart 2: Belangen

Schrijf je eigen belang eens op. Probeer er vervolgens in een gesprek te komen wat ieders individueel belang is om deel te nemen aan het digitaalhuis. Dat betekent goed luisteren en doorvragen. Wat heeft de ander nodig om mee te doen? Wat heb jij van de ander nodig? Wie houdt er nog kaarten de borst?

Formuleer drie concrete afspraken met elkaar voor de komende tijd waaraan iedereen zich kan en wil houden.

10 minuten

3. Doekaart 3: Relatie

De spelleider legt de overige rollenkaarten op tafel. Neem (even) een van de andere rollen voor je rekening en breng ook zijn/haar belang, motief om mee te doen, in. Wat is iemands grootste wens of zorg voor de samenwerking? Wat heb je nodig van de ander?

Er is nog één lege kaart: **wie** ontbreekt er nog om het project echt te doen slagen?

10 minuten

4. Doekaart 4: Organisatie

Elke speler schrijft op de bijgevoegde lege kaarten vier middelen die zij, als organisatie, kunnen bijdragen aan de samenwerking. Let op: één middel per kaart. Deze middelen kunnen abstract zijn, zoals 'geld', 'denkkracht', 'manuren', 'een goede infrastructuur', of specifiek zoals '€ 10.000', 'IT-kennis', '1fte projectleider' of 'vergaderkamers'.

Leg de kaarten open op de tafel. Welke middelen kun je inzetten om het project te realiseren? Als er geen passende middelen tussen de middelenkaarten liggen, bepaal dan welke middelen nog ontbreken en wie daarvoor verantwoordelijk is. Kan iedereen zich vinden in de verdeling van de middelen? Schrijf deze op!

5 minuten

5. Doekaart 5: Proces

Schrijf de gezamenlijke ambitie op het eindpunt van de poster: oftewel de stip op de horizon. Welke stappen zijn er nog te zetten richting die ambitie?

- Welke middelen kun je inzetten?
- Welke successen zijn er te behalen?
- Welke uitdagingen kom je onderweg tegen?

Visualiseer de stappen in metaforen/illustraties/kernwoorden.

5 minuten

LAATSTE VIJF MINUTEN, bel gaat!

6. Doekaart 6

Formuleer nu jullie drie belangrijkste inzichten. Schrijf deze op.

5 minuten

UITBREIDINGSMOGELIJKHEID

We kunnen ervoor kiezen om naast bovenstaande opdrachten een spelbord te maken waarop ook de volgende kansen en uitdagingen staan. Graag bespreken na afloop van het proefspel.

Uitleg

Gooi met de dobbelsteen en lees en voer de opdrachten uit die corresponderen met de verschillende vakjes. Doorloop de vijf 'zones' die elk eindigen met een doe-opdracht. Onderweg kom je natuurlijk de nodige kansen en uitdagingen tegen! Probeer goed samen te werken, om zover mogelijk te komen.

BIJLAGE 3

KANSEN

1. Jullie krijgen flink wat extra subsidie van de Lions Club. Wat gaan jullie daarmee doen? Zet twee stappen vooruit.
2. Het taalhuisplein lag eerst wat verstopt, nu hebben jullie een mooie, grotere ruimte gekregen, dichtbij de ingang van de bibliotheek. Hoe ga je optimaal gebruik maken van die kans? Zet drie stappen vooruit.
3. Er is een nieuwe leidinggevende, die meer betrokkenheid heeft bij het digitaalhuis. Wat ga je als werkgroep als eerste aan de leidinggevende vragen? Drie stappen vooruit.
4. Het digitaalhuis is zeer positief in het nieuws. Hoe ga je om met deze kans? Ga één stap vooruit.
5. Er komt een nieuwe wethouder die lage taalvaardigheid en participatie tot speerpunt van zijn beleid heeft gemaakt. Da's gewoon boffen, ga drie stappen vooruit.
6. Er komen nieuwe gemeenteraadsverkiezingen, hoe krijg je de politiek mee? Ga twee stappen vooruit.

BIJLAGE 4

UITDAGINGEN

1. De taalhuiscoördinator krijgt een burn-out en zit zes maanden thuis. Ga terug naar start.
2. Er zijn bij twee externe partners personele wisselingen (van de ene op de andere dag). Hoe zorg je voor een goede voortgang? Zet twee stappen terug.
3. Er vindt een ruzie plaats tussen de coördinator en een van de taalvrijwilligers. Die wil niet meer meedoen. Wie grijpt er in? Zet één stap terug.
4. De communicatiemedewerker maakt een veel te ingewikkelde flyer. Die moet opnieuw. Hoe kun je zo'n misstap voorkomen in de toekomst? Vooruit, je mag blijven staan.
5. De taalschool trekt zich terug: het levert hen te weinig op. Hoe ga je zorgen voor continuïteit? Drie stappen terug.
6. Het UWV schrijft een ronduit negatief artikel in hun personeelsblad over digitaalhuizen en hun rol daarbinnen. Hoe ga je daar als werkgroep mee om? Ga twee stappen terug.

BIJLAGE 5

Invulformulier

Opdracht 1

Ambitie:

Metafoor:

Deze woorden horen daarbij:

Opdracht 2:

Drie concrete afspraken:

Opdracht 3:

Extra functie/organisatie:

Opdracht 4:

Middelen en daarvoor verantwoordelijk is:

Opdracht 5:

Teken/beschrijf het stappenplan op deze tijdslijn:

Opdracht 6:

Drie belangrijkste inzichten:

- 1.
- 2.
- 3.

